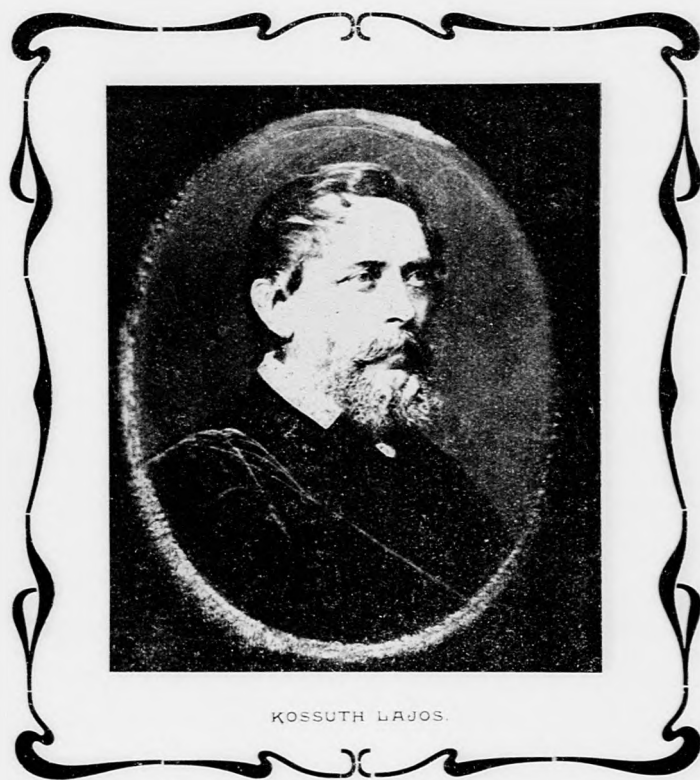

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ES KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

KOSSUTH LAJOS.

ARAD, 1902. SZEPTEMBER HÓ 21.

II. ÉVFOLYAM 19. SZÁM. ════════

══════ MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ════════

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

═══════ ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA. ════════

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

KOSSUTH LAJOS.

Arad, szeptember 18.

MEGJELENIK
MINDEN
MÁSODIK
VÁSÁRNAP

hatotta volna át a nemzetet az a fenséges, öntudatos világosságot terjesztő akaraterő, a szabadság, az egyenlőség, testvériség megteremtésére.

Hol lenne ma a Magyar Nemzet? . . . Talán itt e földön! de a szabadság eszméivel együtt mindörökre rabigában verve . . . megfulasztva fajának, őseréjének sárbataposott véérébe . . .

És véreb módjára jött volna a mindenünket fölfalni vágyó Osztrák, hogy magába szívja a hősi magyar vért . . . Nehogy annak egy cseppjét is beszívhasssa a termékeny édes Anyaföld, nehogy a hulló magyar vér nyomán egy magyarnak lenni vágyó sarjadék teremjen.

. . . És hullt a magyar vér, de annak nyomán százazrek teremtek . . . És rengett a föld! . . . Pusztult az ellen! a nemzeti hősök égbekiáltó vére árán . . . És a hulló ősi magyar vér meg is találta az égbe az utat. És erőt, *titáni* erőt kölcsönzött a megmaradottaknak a szent, igaz ügyért küzdőknek olyannyira, hogy a zsarnok, a leigázó hatalom, gyenge, tehetetlen volt a magyarral szemben . . . És e fenséges világ-raszóló, korszakot megrendítő bámulatatos hősiességet a magyarok, *Kossuth Lajosnak* hazafias magyar lelkéből kiáradó, bátorító szavából merítették . . .

Mert a hol Kossuth Lajos megfordult, ott nem volt kétség. Mert ahol Kossuth Lajos buzdító szavát hallották, ott farkasszemet néztek a halállal . . . ott a dicsőséges győzelem biztos volt.

De hát a jót a rossz követi . . . A Kos-

Isten, az aki mindeneket megteremtett, mondja a vallásos ember és hisz abban, amit kiművelt agya s lelke a vallás fogalmából, felfogni, megérteni képes volt. Hisz az Istenben, mint a mindenek megalkotójában. Hisz az Istenben, mint a mindeneket pillanatra megsemmisíteni tudó véghetetlenül uralkodó erőben. Éppen úgy hitt és hisz a magyar ember Kossuth nevének varázsteli bűvös erejében . . .

Hiszen hogyha nem hitt volna a magyar ötvennégy év előtti Kossuth Lajosnak: ha nem hitt volna a magyar, a századokszülte — korszakalkotó eszméktől áthatott magasztosan magyarérezelmű világ-politikusnak: akkor nem

suth fenséges eszméitől áthatott Nemzet vére kiapadt, a tulnyomó, az osztrákoknak segítségül hívott ellenerővel szemben.

. . . Itt aztán látta Kossuth Lajos, hogy hazafias reformátori lelkének minden akarata vágya szerte foszlott . . . Lelki fájdalmától elborultan hontalanná tette magamagát . . . És hű maradt önmagához és nemzetéhez egyaránt, mindhalálig . . .

Száz éve annak, hogy e lélekben és fenséges eszméiben köztünk, még mai napig is élő Apostol született . . . Képtelen a toll leírni azt, hogy Kossuth Lajos születéséért milyen hálával tartozunk a magyarok istenének.

Ki ne tudná azt, hogy Kossuth Lajosnak köszönjük azt, hogy e földön élünk, mert ha távol is volt tőlünk, de szent igéivel áthatva, az ő szelleme adta az erőt a továbbra való küzdelemre. Oly annyira, hogyha nem is egészen, de részben szabadok vagyunk. Reményében annak, hogyha továbbra is Kossuth szellemével haladunk nemzeti aspirációnk elérhetésében: akkor minderről bizonyynyal elérjük, megteremtjük azt, amit a nagy apostol fenkölt szelleme egy év alatt megteremtteni képes volt: a független Magyarországot.

Igen: erős a hitünk abban, hogy a Kossuthnak a népszabadság isteni fényességétől áthatott lelke örökkön élni fog köztünk, hogy fáradhatatlan kitartásra buzdítsa magyar hazánk minden fiát. Mert az ezeréves magyar történelemnek jogot-kérő szent igazában látta a nagy Apostol a biztosítékot arra, hogy nemzetünknek nem lehet, nem szabad az Osztrák leigázó járma alatt elpusztulni. Éppen úgy látjuk mi, a Kossuth kultusz fenntartásában, a beláthatatlan időkre tartó biztosítékot az önálló független magyar állami életünk megteremtésére. És ennek be is kell következnie!

Azért hát csak szívvel-lélekkel ünnepeljük apostolunk, hazánk nagy fiának, korszak alkotó 100-ik születés napját, szeptember tizenkilencedikét.

HONISCH L. ISTVAN.

KOSSUTH SIRJA

Költőző csalogány száll a tenger felett.
Közönti a tavaszt: „Üdvözlégy, kikelet!
Átrepültem sok, sok idegen országon,
De virág nyiláát, alig-alig látom.

Fejüket kidugták, nézegettek máskor,
Mint kíváncsi lányok a feltámadáskor.
Hova tetted őket, annyi szép virágod?
Tán csupasz homlokkal hagyod a világot?

„Ne vádoljon engem a te kicsi szájad,
Van elég virágom! Ámde ne csodáljad,
Hogyha terméséből most csak itt-ott szednek:
Elvittem a javát a magyar nemzetnek!

Magyar földre vittem magyaroknak adtam,
Magyarok koszorút fonnak szakadatlan,
És mint a zarándok, ki a búcsút járja,
Úgy víszik, úgy teszük a Kossuth sirjára!

„A Kossuth sirjára? Én is oda szállok!
Üdvözölgelem lesz az, hogyha rátalállok!
Megdacolom érte a közelgő telet,
S hamarabb megjövök, kedves tavasz veled!

Dalt mondok majd szebbet nem hall az a határ,
Mert ki tud olyan dalt, mint a szabad madár?
Fájdalmas lesz, gyötrő, mint a hontalanság.
Édes, mint a remény, szép, mint a szabadság!

Dalom addig eped, dalom addig árad,
Mig áttöri ott a sulyos kripta-zárat,
S mint az olvadt balzsam, úgy hat le az ének . . .
Ó mondd, hol a sirja? Hol találom én mag?

„Megmondom, madárkám! Majd ha látex egy helyet,
Hol a legnagyobb is hódolva hajt fejet,
Hol térdre borulva, sir a bánatos nép,
S úgy ejt ki egy nevet, mintha imádkoznék . . .

Ott, hol nincs hatalma a östét halálnak,
Ott, ahol az ifjak férfiakká válnak,
És a gyöngé aggok újra ifjak lesznek,
S aggok, ifjak együtt fogadmat tesznek . . .

Ott, ahol az Szvegy megenyhíti buját,
Ahová menyasszony viszi koszoruját,
Ahová az anyák szent csoportba gyűlnek,
Mert akik ott járnak, hős fiukat szűlnek . . .

Ott, ahol annyi áldás száll és olvad egybe
Hogy a légben mintha tömjén füst lebegne:
Hol őrt állnak éjjel az öreg honvédek,
Akkik egykor hazát szabadságot, védtek . . .

Ott, hol a dicsőség táblával kezében,
Ragyogó angyalként ül isteni szépen
S tündöklő betűkkel legazabb lapját írja:
Az a fényes szent hely, az a Kossuth sirja!

Ábrányi Emi.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTE

ELLESETT PÁRBESZÉDEKBŐL,

Leírhatlan az az ellentétes érzélem, mi szíve-
met elfogta arra a gondolatra, hogy szándékomat
tényleg az elhatározás magaslatára tudtam emelni.
Leszámoltam a körülményekkel és valószínűleg mire
e sorok nyomda festéket érnek, én a zárda esendes
falai közt fogok arról elmélkedni, hogy milyen szép
mégis az élet, ha az ember megtalálja azt az utat,
amelyen a mindenszépet feltalálhatja. Hogy tulajdon-
képen ehhez életlogika is kell, én ahhoz nem igen
érték . . . de azt már látom, hogy semmire repül
magától az ember ölébe . . . Mindent meg kell és
ki kell érdemelni ezen a földön.

Zárdai visszavonultságomban bő alkalmam fog
nyíltni az elmélkedésre, ha ugyan türelmem lesz
ottmaradni. A barátnőim egyike, aki a tanulmányokhoz
szükséges könyveket is rendelkezésemre
bocsátotta, nagyon dícsérte a zárdát, ahol egy évet
szándékozom eltölteni.

Az anyuskám és a tantim azzal a megjegyzés-
sel kísérik elhatározásomat, hogy mivel az én fiatal
barátom, akit zöldnek neveztem: szintén elveszti
egy évre a szabadságát . . . Hát én is azért vá-
gyom egy évre a zárda falai közé. Hogy ebben mi
igaz és mi nem igaz? . . . ha még ugyanis a szí-
vemre teszem a kezemet, hát nem tudom megítélni.
A barátom iránt semmi komolyabb, szívemhez kö-
zelebb álló érzést nem érzek.

És különben is a barátom ellenkezőleg, zajosabb
életbe lép, huszárönkéntesnek megy, ahol a híres
szubordináció mellett bizony sok minden meg van
engedve . . . A huszarvirtusról különben fülhegy-
gyel sokat hallottam az ezredorvos ur nyilatkozataiból.

Hogy mennyire rosszul esik Aradot újra itt-
hagyni, azt igazán le se tudom írni; melegen dobo-
gó szívvel jöttem haza a nyaralóból — hogy szinte
megbántam visszavonhatatlan elhatározásomat.

Az teljesen igaz, hogy elhatározásom a tantim
és az anyuskám a zárdába való menetelmemnek reám
szuggerálásából ered. Igen sokat beszéltek a zárdai
élet kedvességéről anélkül, hogy csak egy szóval is
mondták volna, hogy menjek én is zárdába.

A tantim különben is neheztel reám azért,
hogy én holmi rózsaszínű levelekről írtam az „Al-
földbe”: rezignált hangon mondta a tantim, hogy a
levelei nagyrésze gyászkeretűek és nem rózsaszí-
nűek, ha ez igaz, (és a jelen körülményekben egye-
lőre nincs is okom kételkedni) akkor nem igen va-
gyok kíváncsi az íróasztal-fiók tartalmára: annak
titkos áttanulmányozását a jövő évre hagyom.

Hogy mennyire elvagyok most magammal fog-
lalva, azt látom az írásomról: mert eddig egy be-
tűt sem írtam az Aradon tapasztaltakról.

Hát, hogy azt előlről kezdjem; először is öröm-
mel tapasztalom, hogy Mars fiai már itthon van-
nak, (különös, hogy a tantim és az anyuskám is
ebbeli örömeiknek adtak kifejezést) de a mi legna-
gyobb örömet okoz, az az, hogy nem csalatkoztam
Urbán Iván, a szép főispán bácsi hazafiságában, a
mikor a fősvény, mondhatnám harpagon Podeszta
urat letromfolta azzal, hogy tizenötezer ?orintot,
mond harmincezer koronát hozott javaslatba az aradi
Kossuth-szoborra.

A Podeszta ural én már azóta nem szinpati-
rozom, amióta a „Konstantinápoly Aradon“ nyári
ünnepély alkalmával, a jótékonycél szent nevében
10 krajcárt, mond husz fillért adott — már nem is
emlékszem, hogy milyen tárgyért.

Dacára annak, hogy egy zárdába menendő
leánynak nem illő esőkről beszélni, de szívemből
mondom, hogy ugy a kedves főispán bácsinak, mint
a mindég moruzusnak látszó Müll r Károlynak hon-
leányi esőket szeretnék adni: az utóbbinak azért,
mert tulajdonképen ő vetette fel az ötezer — és
ötvenezer korona közti egyenleget.

Ha elgondolom, hogy egy teljes évig leszek
távol Aradtól, hát inkább szeretnék itthon maradni.

De a tantim hallani sem akar arról, hogy én
itthon maradjak. Külömben is annyit suttognak a
hátam megett, holmi polgári leányiskolai ügyek
miatt, hogy borzasztó: most értem az összefüggést
azzal, hogy a tantim néhány aradi ujságot kivett
a kezemből, mikor a dátumra rápillantott. Valami
hercegi leányról is beszélgetnek (ki különben már
régebben asszony) az ezredorvos ural, a ki most
mindég széllel van béelve: mert amint jön, már
megy is. Ugylátszik, hogy mindég sürgős és kénye-
sebb természetű vizitjei vannak . . .

Képelem, mily sok mindennel fogok kevese-
bet tudni, hogyha már nem leszek itthon. De hát
részben jó is, hogy zárdába megyek . . . Mert lá-
tom idősebb barátnőimről, akik már részben asszo-
nyok, hogy bizony a férjhezmenés nem valami
nagy biztosítékot nyújt a leány jövő életére . . .
Megengedem, hogy a mi valószínű is, hogy több
fiatal asszony rá is szolgál az életnek e bizonytalan
jövőjére. Hallottam, hogy egy fiatal aradi asszonyka
végre Kolozsváron akar maradni. És azt is hal-
lottam, hogy egy aradi leány, aki most Budapesten
nagyon szép asszony, otthagyja az urát és színész-
nő lesz és leginkább a rövidruhás muzsát akarja meg-
ejteni: (ezt az ezredorvos ur eresztette ki a száján)
persze én csak a nyitott ajtón át hallottam.

Hát igazán mondhatom, legalább azt sugja a
jóérzésem, hogy ha valaki színművésznő, hát az
ne menjen férjhez. Az ujságokból olvastam, hogy Sze-

geden egy igen jó volt drámai színész nő elhagyta a családi otthont és visszatér a muzsák templomába... Ha jól emlékszem, a tantim említette, hogy Aradon is megbánta egy vofit színművész nő, hogy férjhez ment...

Lopva folytatott írásomban éppen most megzavartak... Sanyi barátom (Vass fiu) jött bucsuzni a mindég kedves és előzékeny dr. papájával... Sanyi bucsuzni jött és mosolyogva mondta, hogy szent Cecília annyira agyoncsókolta a homlokát, hogy kénytelen Lipésébe menni zenei tudományának bővítésével — áldozni ő szent asszonyának...

Hogy, én Froehdorf-on (jaj Istenem ezt nem akartam leírni, mert még megtudják, hogy ki vagyok) melyik istenasszonynak fogok áldozni, azt még nem tudom, de mindent elfogok követni, hogy a görög mithologia valamelyik istenének a kegyeltje legyek...

Amilyen szomorúan gondolok arra, hogy itt hagyom Aradot, ezt a kis Páriszt, (az ezredorvos ur mondta, hogy Arad valamiben ahhoz hasonló,) éppen olyan megnyugvás kél a szívemben arra a gondolatra, hogy sok leány közé jutok megint, sok minden új lesz előttem. És aminek legjobban örülök az-az, hogy az én kedves „Alföld“-emnek mennyi sok mindent fogok írhatni: tanulmányozni fogom a leányok lelki világát, megtudom titkaikat: és ha az „Alföld“ olvasói között sok a férfi, akkor bizonyosan szívesen veszik, ha a rövidruhás leányok zárda hangulatu lelkivilágába beláthatnak.

Tehát adió, sok minden jót kíván a kedves kis Párisnak

Zsindelyke.

A keresztény idősámitás XX-ik századának küszöbéhez jutott nemzetek, öntudatával bírva a teremtőtől nekik jutott magasabb rendeltetésnek, *magukat tekintik célnak*, nem a dinasztikiakat, ezeknek kell a népek jogos aspirációihoz alkalmazkodniok ha létük felől nem akarnak kétséget támasztani.

*

A magyar nemzet állam akar lenni, önálló, független, saját consistenciájával bíró állam, a minővé hazáját a honszerző ősök megalkották.

*

Az elkövetkezőtőlnek vélt nehéz időket nem szabad a megszegett polgári kötelesség árán megváltani.

*

A magyar nemzet sohasem fog arról lemondani, hogy Árpád honának egy gyöngye percben feladott függetlenségét vissza ne szerezze soha! soha!

Kossuth Lajos.

AZ ARADI POLGÁRI FIU-ISKOLA.

Harminc éve, hogy fenn áll az Arad városi polgári fiu-iskola. Eddig, majdnem minden évben hat-hétszáz tanulója volt az iskolának. És ma, amikor az intézet harmincéves fennállását ünnepli: nem kis fájdalom tölti el a mindenkor buzgó tanárikar lelkét.

A harminc éves ügybuzgó munkálatoknak nem-hogy fejlesztett eredménye lenne, hanem a leghatározottabb visszaesésben van ez a mindenkor jóhírű tanintézet.

Hogy a harminc éves fenállási ünnepségre a kinosan észlelhető paradoxon vegyül, annak oka a következő:

Hiteles és megbízható forrásból tudjuk, hogy az aradvárosi polgári fiuiskolának átlag és rendszeren hatszáz tanulója volt, hogy az idén a szegény polgárok gyermekei által eddig a leglátogatottabb intézetben csak *négyszáz* tanuló van. És ez azért van, mert az intézet igazgatója rendeletet kapott a polgármesteri hivataltól, hogy ezentul tandíj mérsékltet nem engedélyez senki fiának (azaz pardon,) akinek a Polgármester ura saját belátása szerint ítéli meg, hogy engedélyezhet-e, két vagy négy koronát a huszonnégy koronás tandíjból. Hogy valamely nagyon szegény polgárnak a gyermeke tandíj nélkül vétetnék fel az iskolába, arra ez időszertint egyáltalán ninesen kilátás.

Hát már oda is eljutottunk, hogy városunkban a saját pénzünkön fenntartott iskolából kiutasítják az olyan gyermekeket, akiknek szülei képtelenek a tandíj fizetésre. Ezért van hát az idén kétszáz tanulóval kevesebb a polgári fiuiskolában...

Ez bizony nem igazság és határozottan káros hatással van a társadalmi erkölcsre. Mert most már aztán mi lesz azzal a kimaradt vagy jobban mondva visszautasított *kétszáz* tanulóval...

Mi lesz?... hát, már tizenkét-tizenhárom éves korukban proletárok lesznek... Minden hónapban más mesterségre — pályára lépnek. Több lesz a fizikai munkára nem való inasgyerek. Több lesz az utcán az ujság elárúsító rikkanes suhané. Szaporodni fog az utcai élet szemete... És sok apa és anya kétségbe fog esni gyermeke jövő sorsáért.

És ez mind csak azért van, mert a Polgármester ur keveselte azt az összeget, ami tandíjából tavaly befolyt a város kasszájába.

A Polgármester ur elérte a célját anyagi szempontból, mert most az Igazgató négyezer koronával számolt el tandíjak fejében, tavaly pedig csak fele folyt be ennek az összegnek, pedig hatszáz tanuló volt az iskolában.

Tehát a bevétel kétezer koronával több, a tanulók száma pedig kétszázal kevesebb.

Kétszáz tanuló megy az életbe iskolázatlan, mü-

veletlen lélekkel olyan pályára — a melyre csak kénytelen-kelletlen csupán kényszerből lép. Kétszáz fiugyermekből lesz vásott inas gyerek, akiknek leendő mestereik, főnökeik semmi hasznát sem fogják venni, mert teendőiket nem fogják kedvelni, lelki örömmel végezni.

Mert jegyezze meg Polgármester ur, hogy az a gyermek, kinek földhöz ragadt szülei a tandíjat nem tudják megfizetni: rendszeren jobban tanul és jobban is szeret tanulni, mint a tehetősebb szülő gyermeke.

Most már, ha a szegény szülő a tanulásra ambiciozusabb gyermekének szegénysége miatt becsapják az orra előtt a tanterem ajtaját? annak a gyermeknek a lelke még az élet ragyogó hajnalán beborul és proletár lesz gyerek ésszel és zsebében a kenyérbájjal utcabitang lesz és a mai társadalom elposványodott erkölcsében fog elpusztulni, mielőtt még férfias öntudatra ébredne.

Igen, tisztelt Polgármester ur, amennyi hasznót hoz a városnak az a kétezer korona, amennyivel többet vitt az idén a város kasszájába a polgári fiúiskola igazgatója. . . . annál megszámlálhatlan többszörös mennyiségben ártott az a pénztöbblet a köz-erkölcsnek, a polgári kötelességnek, a népnevelésnek és sok sok szegény ember gyermeke jövőjének.

De hát hiszen jól van ez így, az Isten nem adhat mindenkinek Polgármesteri hivatal, hogy jó szívvel és lélekkel: a közerköles és népnevelés jegyében szemmel tarthassa a földhöz ragadt szegény ember tanulásra vágyó gyermekének sorsát.

. . . Mi megtettük ezen ügyben a kötelességünket. És ezennel felhívjuk a jólelkű kir. tanfelügyelő figyelmét, hát ha ő tehetne valamit ebben az ügyben. Ugyisintén felkérjük Nagy Sándor dr. városi képviselőt, hogy a legközelebbi városi közgyűlésen szólaljon fel az aradvárosi polgári fiúiskola érdekében.

Mondják, hogy az a kegyelet, mely nevem említésénél a magyar nép szívében fel-fel lobban, nem fér meg azzal, amit loyaltásnak neveznek. Loyaltas! mi az értelme? hűség. Minek tartozik a nép hűséggel mindenkiféle? . . . hazájának. Adassék meg mindenkinek a tisztelet, a ragaszkodás, mely a haza iránti hűséggel összefér, de a hűséget a haza iránt más hűségnek alárendelni annyit . . . hűtlenné lenni a magyar haza iránt.

*

Az óramutató nem szabályozza az idő folyását, de jelzi; *Az én nevem óramutató;* jelzi azt az időt, mely jönni fog, melynek jönni kell, ha magyar nemzet számára még tartottak fel jövőt a végzetek, és annak a jövőnek neve: szabad haza Magyarország szabad polgárainak, annak a jövőnek neve: *állami függetlenség!*

Kossuth Lajos.

BEGO MUSTAFA,
Kossuth Lajos csolnakosa.

SAISON.

A KOSSUTH ÜNNEPRŐL.

Arad, szeptember 18.

Kedves Honiisch!

Maga talán nem is hiszi, hogy az asszonyok is értenek a politikához. Vagy a Kossuth-ünnep nem politika. A szabadelvűpárt vasárnapi ülésén az uram is jelen volt, s mikor hazajött ebédhez, csak annyit mondott:

— Hála Istennek!

Ránéztem s vártam a folytatást. De az uram csak nem szólt semmit. Végre én kezdtem kikérdezni, óvatosan, lassan.

— Ugy-e drágám valami nagy baj elől menekültél meg?

— Ühüm.

— Látod, te rossz és nekem nem is szóltál fölöle — szóltam erre sirásra hajló hangon.

Azt hittem, ez használni fog. A nő könnye kimossa a legvastagabb kaput is.

Az uram azonban megfogta a kezemet, a szemembe nézett s hidegen kérdezte:

— Mit akarsz tőlem megtudni?

Erre durezzaan elfordultam, mint ahogy az ilyenkor szokás és a keserű önmegadás hangján szólottam:

— Hát hiszen jól van. Én eseléd vagyok a háznál. A családot a legnagyobb veszedelem fenye-

geti és a feleség mégse tud róla semmit. Hát jár . . . jár . . . ja . . . ja . . . ez?

Ez persze már a zokogásba vezett el.

Ez hatott. Az uram lágyan, simán átkarolt s vigasztalni akart.

— Drága kis Évikém, hát mondd meg, mi bánt?

— Mért mondtad, mikor hazajöttél, hogy „Hála Istennek?”

— Én mondtam? — kérdezte erre bambán.

— Nem is én, szóltam neki.

— Nem tudok róla semmit.

— Én meg tudok.

— De nincs is okom, hogy valami különös hálát adjak az Istennek.

— És mégis mondtad „Hála Istennek.”

Nem néztem oda. Most egyszer egy csattanást hallottam s mikor odapillantottam, láttam, hogy az uram a kis buksi fejére ütött. Eszébe jutott valami. Ilyenkor mindig így szokott.

— Tudom már, drágám. És te ezért képes voltál sírni. Igazán nem érdemes. Jelentéktelen dolog. Azért adtam hálát az Istennek, hogy a szabadelvűpárt a Kossuth-ünnepélyen részt vesz és kijelentette, hogy a Kossuth ünnep nem politikai jellegű.

Ennek igazán örvendek.

— Hát mért örülsz ennek úgy?

— Hohó, nagy okom van rá. Sokan örülnek ennek. És ha az aradi szabadelvű párt kijelentése eljutna ő felsége fülébe, talán legjobban örülne neki a kormány.

— Ahá, kezdem érteni. — Szóltam közbe.

— Persze, hogy örülni kell, — folytatta tüzzel — Mert ha politikai ünnep lett volna, én, mint exponált Széll párti politikus, nem vehettem volna részt benne. Az emberek ujjal mutogattak volna rám: „Ime ez az ember, aki nem örült, hogy Kossuth Lajos született.” Ha politikai lett volna az ünnep s én részt veszek, akkor én megállítom utjában azt az ordót (itt jelentőségteljesen mosolygott) mely rám van adresszálva.

— És hogy ütöttétek nyélbe ezt a dolgot? — kérdeztem.

— Egyszerűen kijelentettük, hogy a szabadelvűpárt ugyan részt vesz a Kossuth ünnepén, de kijelenti, hogy az nem politikai jellegű. Az tisztán a polgárság ünnepe.

— Hiszen akkor nagyszerűen csináltátok, kijelentette, hogy Kossuth nem volt politikus, hogy a szabadságharc nem volt politika, hanem közönséges fogócskajáték. Az alkotmány megváltoztatása egyszerű farsangi tréfa volt s a tizenhárom vértanu kolera nostrasban halt meg.

— Ejnye, mit beszélsz itt össze-vissza. Mit értesz te ehhez?

— Semmit, kedves öregem. Csak végignézem Kossuth Lajos pályáját s úgy látom, hogy a ti ha-

tározatotok értelmében Kossuth azt sem tudta, mi fán terem a politika. Ti egyszerűen elsikkasztottátok Kossuth Lajost, hogy az ordó célt ne tévesszen. Nem volt bátorságtok kimondani, hogy ünnepelitek mint politikus, állami férfit.

— Lám, micsoda ügyvédje vagy te Kossuthnak. Hadd'el fiam, a délelőtti sörtől megfájdult a fejem.

Pihenni akarok.

Látja, Kedves Honisch, ilyen csalafinta ember az én uram. De én kifogtam rajta.

Adien.

EVELINE.

U. i. Hallotta már, hogy Avarffy Gézát megakarják választani Gyorokon képviselőnek, a miért sikerült neki kilátásba helyezni, hogy az olasz kormány egyszer majd elfogják törölni.

EVELINE.

Az én álláspontom, mint egy ezredév történelmének szent hagyatéka, oly kiirthatatlan aspirációként fog lüktetni a magyar nemzet szívében, melynek megvalósulása csak alkalmra vár.

*

Az én hangom, a kitagadott szegény öreg hatalmas hangja elhangzik, mint a pusztában kiáltónak szava. Tudom! . . . de az igazság szava nem hangzik el, még ha én tolmácsolom is. Pedig úgy legyen velem közel halálom óráján az irgalom Istenének kegyelme, amint igaz, hogy igazat mondtam.

*

Mondják, hogy én a multnak vagyok embere. Hát igaz, hogy a jelennek nem vagyok embere: az oltár, a melynél az imádkozik (rosszul beszélek nem imádkozik, hanem számolgat) nem az én oltárom, a jelen az idealizmus rovatára írja az én aspirációimat, én az isten ujjának a történelem logikájában nyilatkozó törvénykönyvből olvasom ezt: s azt az Istent, mely a logika törvénykönyvét egy ezredév történetében megírta, a magyarok istenének hívja és a magyar nép szelleme, nem osztrák-magyar istennek, a ki azon bálványok sorába tartozik, a melyekről megvagyom írva a parancsolat, hogy ne legyenek te néked idegen isteneid *én* előttem.

— Igen, én a multnak vagyok embere: de az a mult, melynek az embere vagyok olyan mult, a melynek jövendőnek kell lennie!

*

„Hazádnak rendületlenül légy hive óh magyar.”

Ez az a mult, a melynek én embere vagyok.

Kossuth Lajos.

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGRÓVATA.

Kabdebó Margit.

KRÓNIKA II.

EGY FIUGYERMEK MIATT.

Arad, szeptember 18.

A boldogság s a jólét dolgai közel vannak egymáshoz és mégis olyan messze. Egy nem egészen jóindulatúnak mondható ember, akinek azonban mindamellettt elég figyelő tehetsége van, egy uralkodóra, aki boldogtalan, azt a megjegyzést tette: „Király is és boldog is legyen? . . . Ezt kívánni a sorstól meg éppen lehetetlen.“

Nem tudom azért mondta el, mert örült ezen a jelenségen, vagy azért, mert egészen természetesen tartotta, hogy a földi nagyság és arányain túlnőtt dícsőség egyszersmind szenvedésekkel, vagy állandó boldogtalansággal jár.

És igaz, hogy aránylag kevés a boldogság trónok n. Abban az arányban, amelyben a trónon és a trón körül összefutnak a fényforrások, fut ellenkező irányba a boldogság szelleme. Tragikus sorscsapások, hogy családások, oly természetű fájdalmas dolgok, amelyeket más halandó talán nem is ösmernék az uralkodó fejedelmeket. Nem egy uralkodó dindsztiának annálesei tesznek erről tanulságot. A jelenleg uralkodó fejedelmek közt is aránylag kevés a boldogság.

Most megint egy óriási birodalom uralkodójának boldogtalanságáról szól a hír.

Bejárta a világsajtót, meg is cáfolták nemrég, hogy **II. Miklós** orosz czár le akar mondani a trónról. Ezt megcáfolják, ismételten. De nem cáfolták meg, mert a tények bizonyítják, hogy a czár is, a cárné is boldogtalan. A minden oroszok czárja sajátos hangokat hall birodalmának mélységéből. Mintha dübörögne, zugna, harsogna a nép milliói közt valami. Ez a dübörgés és haragos lárma egyre erősödik, sőt egy-egy fegyverdördülésben, egy-egy golyó sívításában egész nyíltan kifejezésre is jut. Úgy mint egykor a nagy cárnét a Potemkin-palotával, nem lehet ma a cárt is illúziókba elringatni és tévedésbe ejteni. Ehhez már nagyon is erős a vihar. Mert hisz a mélységben hatalmak csatáznak; sokkal nagyobbak, semhogy csatájukat a trón magaslátáról észre ne vegyék.

Ez teszi szomoruvá a cárt és sohasem volt boldog az, a kinek a lelke szomorú.

De boldogtalan a cárné is.

Nem tudom, van-e valami abban, hogy a mélységekben dülő fergeteg növekedik, vagy apad a szerint, hogy a cári párnak lesz-e trónörököse, vagy nem lesz? A történelem tanulságaiból meg lehet állapítani, hogy készülõ forradalmak, ha a gyúlékon anyag elég bőségben van együtt, el nem múlnak, sőt kitörnek akkor is, ha az uralkodónak van is trónörököse. Bizony annak idejében a dauphin születése nem háritotta el a sanscullottismus iszonyu erupcióit és XVI. Lajos feje a királyné fejével együtt lehullott a guillotin bárdja alatt.

Vagy kész már Oroszországban a forradalmi anyag, vagy nem. Ha készen, úgy tűnik föl, hogy hiába válna valóra a cári pár illúziója és reménye, hogy trónörökösük szülessék. Ha el nem készült még az a nagy dolog, akkor trónörökös nélkül sem fog kitörni, aminthogy a gyümölcs is akkor hullik le a fájáról, ha megérik.

De a czár és a cárné miért ne ringatódnának abban a szép és boldogító illúzióban, hogy minden bajnak, minden veszedelemnek vége lesz, ha trónörökös születik.

Ezért hát a czár a maga szomorúságában és a haragos villámok cikázataiban enyhülést talált abban a hitében, reményében és illúziójában, hogy nemsokára minden veszedelemnek vége lesz, mert kilátá: van arra, hogy talán a sors kedvezni fog és trónörökös születik.

A cárné ugyanebben az illúzióban talált vigaszt. Közönséges halandók családjában is örömteljesen készülnek ily nagy eseményekre. És nincs bájosabb, meghatóbb, mint ez a készülődés. A reményeljes anya minden mosolya új fényvel borítja be a családot.

Hát még eny esászári családban, ahol azt hiszik, hogy ez az illúzió egyszersmind az egész birodalom népeivel közös; ahol azt hiszik, hogy az egész

C S A L Ó D Á S.

Irta: PLÁTÓ.

nép, amely jelle vár, örömteljesen megnyugszik és a dübörgés a mélységben elnémul, ha az illúzió megvalósul. Micsoda készülődés van ilyenkor! . . . Készen is volt minden. Vértfalakra hatalmas ágyukat vontak föl. Benne száraz a robbanó anyag. Százegyszer fog eldőrdülni az ágyu, ha fiu, huszonegyszer, ha leány születik. Minden monarchiában így adják tudtára a népek a nagy eseményt.

És ime: a szép illúzió egészen szétfoszlott. Sem huszonegyszer, sem százegyszer nem dördültek el s nem is fognak eldőrdülni az ágyuk. A gyermek, aki a világra jött, nem volt képes.

Ezt a hírt hozta Pétervárról a táviró. Az orosz hivatalos lap adta tudtára a népek, hogy a várva-várt esemény idétlen volt. Vajjon talál-e majd a cárné egy másik illúziót, amely a cár homlokát fel tudná deríteni? . . . Vagy szomorú maradt-e a cár tovább is? . . . Ki tudja! A trónokon nehezebben lehet az illúziók halála után új illúziókat találni. Ugy látszik mégis igaz, hogy a nagy szerenese és a nagy boldogság nem jár karöltve.

Sőt. Nagyon is messze járnak egymástól. Van a szegény embernek annyi fia, lánya, amennyinek fele is sok volna, csak pénze nincs. Ime a gazdag embernek meg pénze van több, mint amennyi kellene, de fia nincs.

FUIT.

A rengetegben szerte imbolyogtunk
S eltévedénk kangargós öscenyen,
A hold kibukkant már és zöld sugára
Megtört a pászit harmatos gyepe:
Őn bágyadtan dőlt egy korhadt fatörzsnek
Es kérdőleg függeszte rám szemét,
Perzselt a láng gyilkos tűzű sugára
Mig oly mohón tekintett szerteszet.

És helyzetemmel rutul visszaélc
En atkaroltam hófehér nyakát,
Izzó ajkanak mécsét most is érzem
S szírcem pezsgő bizsergés futja át.
De Őn metsző sikolyban tört ki akkor
S riadt özként szökkent onnet toca,
Az ormotlan pagony felé iramlott
Mig csillogot a fák szürkés moha.

S lihegte bár, de mindenütt nyomába
Loholtam én zörgő haraszt között,
Mig egy helyütt csak megszakadt az erdő
S a mesgyés réten sarju ütközött:
Megilletődve nézte ott a pászort,
Ki szürjében nyáját követve jár.
S oly mélabus hangon mondá magában:
Az erdőnek vége van — be kár!

COSZTONYI JENŐ.

Még friss a hant, mely magába foglalja az én szerelmem földi tanúságtételeit . . . Még világít a tűz, melynek éhes lángnyelvei, a hamuvá lett papírdarabokkal, az én igazán szerető szívemet égették volna ki eleven testemből . . . S én e máglya mellett, zokogva borulok le szobám egyszerű deszkapadozatára és könnyeim sűrűn peregnék le arcomon . . . A tűz elnyelte immár kérlelhetetlenül mindazt, mi *Reád* emlékeztetne és nem maradt meg semmi egyéb, mint egy rettenetes csalódás keserű emlékezete . . .

* * *

Olyan régi ez a történet és olyan sivár, mint a jelen és a jövő. Szerettem . . . azt hittem, nem! azt hazudták, hogy szeretnek és a vége . . . talán egy gunyakacaj, mely a fülembé eseng most, mikor kialudt a tűz, mely elhamvasztotta annak a kétségbeéjtő, rettenetes hazugságnak tanúságait . . . Egy csomó szerelmes, boldogító, szenvedélytől izzó, szerelemtől forró levél és egy arckép: ezt nyelték el a pusztító lángnyelvek. Hamuvá, — semmivé lett minden, de minden mi egy szőkefürtű leányra emlékeztethetne; egy leányra, kinek öröme tellett abban, hogy elámitson, hogy egy irtózatoss csalódással gazdagítson. Szeretném most már visszakérni a pusztító tüztől azt, amit odaadtam neki . . . szeretném, ha visszaadná újból azokat a leveleket, azt az édes mosolygó babafejet, hogy gyötörhessem magamat ezután is, lapozgatva a levelek között, melyek mind azt mondják: „Szeretlek . . . szeretlek . . .

* * *

Belemarkolok a még forró hamuba és bár égeti kezemet a teljesen ki nem aludt tűz: széjjelkotorom azt, hogy megmentsem még ami megmenthető . . . Egyik rózsaszínű levélből, még, megmentek egy darabot . . . Ajkamhoz emelem és összecsokelem, azután felemelkedve a kandalló mellől, a gyertya kékes lángjánál olvasom azt ami a sorokból épen maradt.

. . . édes! . . . írni fogok sokat . . . és akkor boldogok leszünk . . . szeretni fog, mint én szerettem . . . Várja hát levelem . . . Tovább nincs, a többit elnyelte a láng. De nekem ez is elég! *Várja hát levelem!*

Két hónapos ez a levél és én azóta várok . . . várok . . . de hiába . . . Nincs tovább! S napról-napra várva azt a levelet, miatt a gyötrelmem belevájta karmait a szívembe, mind erősebben megrögződik lelkemben a hit: *megcsaltak, kikacagtak*. Játékesere voltál te is egy nőnek, kinek gyönyörúsége tellett abban a tudatban, hogy óráról-órára, percről-percre oda küldjed a gondolataidat hozzá, kitől az üdvösségedet várod. „ . . . akkor boldogok le-

szüink . . .“ Hát lehetséges az, hogy én boldog legyek? Ennek a három szónak fel kellett volna világosítani az én elmémet, mert hiszen azzal tisztában lehetek: az én részemre nem tartogatott boldogságot az élet . . . nekem nincs jogom a boldogsághoz, mert én szeretek . . .

* * *

A képzelet merészröptü szárnyára magam elé idézlek, te édes szőke baba. Harag, keserűség, vádaskodás, szemrehányás nincs a szívemben, hogy ezt a komédiát végigjátszottad velem. Küldöttél nekem szerelemtől izzó leveleket: boldoggá tettél vele! Elküldötted nekem, a legszebb nőt: a te arcépedet és az én boldogságomnak már határa sem volt. S azután azt irtad: „várja hát levelem . . .“ és én vártam, várok még ma is és várni fogok arra a levélre örökre, mert te mondtad, te irtad: „akkor boldogok leszünk . . .“ Ki vitathatja el tőlem, hogy ne várjak a boldogságomra? . . . S amit abból a kis rózsaszínű levélkéből az éhes lángnyelvek meghagytak, elnyeli most az én könnyem árja . . .

A történet olyan egyszerű, olyan sivár . . . Egy szívet ölt meg, egy szende kis szőke baba, egy érző, hívó szívet . . . a melynek szeretetért a bér örökké: csalódás lesz. S az utcán egymás mellett elhaladva, a leány, mikor az ifju alázatosan kalapot emelt előtte . . . esendesen elkacagja magát. Csak azért esendesen, mert nem illik egy jó nevelésű leánynak, hangosan kacagni.

S nem marad meg semmi, de semmi: csak azoknak a boldog pillanatoknak emléke, amikor még hozzám küldözgette boldogító leveleit . . . Az emlékezés: ehhez jogom van nekem is a csalódottnak, s megcsaltnak: és azokra gondolok, kiknek még enyijök sincs . . . De vajjon nem e boldogabbak azok nálamnál? Erre keresek én most untalan feleletet és talán meg is találom . . .

LEVÉL ZÜRICHBŐL.

Most, hogy az Alpesek hazájában járok — nem mulaszthatom el, hogy a táj szépségeinek közvetlen hatása alatt — ne írjak. Bregenzből indultunk el hajón és átvitorláztunk a Badeni tavon. Sötét este lett, mire Konstanzba érkeztünk. A legremekőbb vidékek egyike Konstanz és környéke. A nagy tó ugy tűnik fel — mintha tenger volna, a szemközti part vonalait eltűnedeznek a ködben. No de én nem akarom leírni ezt a szépséget, hanem a schaffhauzeni vízesését, — melynek megtekintésére oly sokan jönnek mindenfelől.

Konstanzból vonaton Neuhausenig mentünk. A vasuti állomástól egy negyed óra járásra van a vízesés, melyet helyesebben „*neuhauseni vízesésnek*“ le-

Jakabffy-park Kupán.

(Amateur felv.)

hetne nevezni, mert Schaffhausen — jóval lejjebb fekszik. Persze ezen utóbbi város jóval nagyobb, mint Nanhhausen — s az erős elnyomja a gyengét! A Rajna folyó esését már a vasuti hid előtt kezdi meg, lépcsőzetesen ereszkedik le a part feneké egészen a Schloss Laufennél szemközti két hatalmas zátonyig. Itt van a legnagyobb esése a Rajnának. A jobb oldali parton gyárok vannak — a baloldalon pedig egy magas hegy emelkedik ki — melynek tetőjén Laufen kastélya áll. Innen remek kilátás nyílik nemesak a Rajnára, hanem a vidékre is. A víz felé néző hegyoldalon villák vannak. A néző fenn kezdi meg a várkastélyban a szemlélést — a mint lefelé megy mindig szebnél szebb kép tárul fel szeméi előtt. Hyen házak: Pavillon, Belvédere, Kämzeli és Fischetz. Jelenleg egy francia társaság bírja bérbé a várostól, nemesak a hegyi utakat és épületeket tartja jó karban, hanem a közönség kényelméről is gondoskodik. A Rajna itt az esésnél 115 méter széles; 8 méter magasságú a zuhanása. Két nagy szikla orom emelkedik ki a folyó közepén, közte és körülötte van a vízesés. Amint az idegen utas meglátja a természetnek eme nagyszerű alkotását — annyira meghatja ezen isteni szépség, hogy szóval nem tud kifejezést adni! . . .

Nincs az az író, — ki le tudná hüen írni, nincs olyan festő, ki képes volna természetűen lerajzolni vagy festeni. Pedig nagy írók és nagyhirű festők kísérlették meg ezt.

Göthe is itt járt és Schillerhez intézett levelében a többek között így ír a rajnai vízesésről: „Ezen természeti gyönyörűséget gyakran leírják és lefestik kisebb-nagyobb sikerrel. Minden nézőt bámulatba ejt, s ez fogja éppen arra ösztönözi az illetőt, hogy nézetét és érzelmeit megkísérli közölni másokkal is! De egyik sem fogja azt természetes-

séggel leírni és kimeríteni.“ Igaza is van! . . . A folyó helye egyik helyén zöld vagy kékes, a másikon barnás vagy sötét színű. Majd öbölszerűleg kiszélesedik a folyó. Itt folyik a közlekedés a két part között. Minden héten egyszer (pénteki napon) esto kivilágítják bengáli tüzzel a vizesést. Ilyenkor persze még szebb!

A Rajna bal partján van a festői szépségű Laufon-kastély, a szemközti parton pedig egy palota, melynek erkélyéről szintén lehet a vizesést nézni. Sokan vannak itt mindig — a belépési díj a vizeséshez 1 frank. (Pénzünk szerint 1 kor. 60 fill.) Ennyit pedig mindenki szívesen ad — már csak azért is, — mert megéri a pénzt. A mennyit tudtam, leírni — azt itt adtam, jobban és bővebben nem lehet leírni. Toll erre nem képes! . . . A délutáni vonattal Zürichbe mentünk, melyről sok jót és szépet hallottunk.

Minden jót kíván Szerkesztő urnak

kész híve

ZÁRAY JENŐ.

EMLEKEZZÜNK.

A mi nemzetünk életében ezer év alatt alig született nagyobb és dicsőbb alak, mint Kossuth Lajos. Még pár évtizeddel ezelőtt merészség lett volna arra gondolni, hogy ennek a névnek dicsőségét, nagyságát és érdemét nyilvánosan ünnepeljük. Hiszen halála alkalmával is némely gyászmagyarok úgy szereztek érdemet, tekintélyt, sőt magas állást is, hogy a legnagyobb magyar temetésén nem jelentek meg, s távolmaradásukkal illusztrálták, hogy nekik nem gyászuk a nemzet gyásza, nem halottjuk a nemzet halottja és nem fájdalmuk a nemzet fájdalma.

Csakhogy a nemzet egyeteme sokkal nagyobb szeretettel, rajongással és hálával van eltelve elángolkü hazafi emlékezte iránt, sem hogy az óvatos, az opportunus „hazafiak“ és politikai ügynökök elvonulása lehütené lángoló szerelmét és ragaszkodását Kossuth Lajos emlékezte iránt. És ami előbb csak egy párt lelkében élt és amit évek hoszu során csak a függetlenségi párt ápolt: a Kossuth-kultusz ma már hódítóan lobog fel Kárpátoktól Adriáig. Ma már a magyar nép lelkesedése megdobogtatja a hivatalos ország szívet is, mert senki sem tagadhatja el azt a fényes történeti tény, hogy a haldokló Magyarország Kossuth lelkétől kapott új életet. Kossuth szava menydörgött a zibbadó álomban szenderegők felett és Kossuth lelke háborog ma is, ha a nemzet megmozdul jogainak védelmezésében, ha összeszorított ökleit rázza azok felé, akik a nemzetnek ádáz ellenségei.

Mi ugyan nem hisszük, hogy Magyarország miniszterei ünnepeljék hivatalosan annak emlékezetét, aki az alkotmányt megteremtette, mert a mi aláztos és szolgálalkü politikánk más légkörből táplálkozik, de bizonyos mértékben enyhíti keservünket az a körülmény, hogy Kossuth emlékezetének ünnepén, vármegyék és városok is kitűzik a magyar trikolorot s hogy maga az országház elnöke, hivatalos állásában fog megjelenni az ünnepen.

Szégyen, hogy ezt a természetes tényt vivmányunk kell tekintenünk; szégyen, hogy a magyar nemzet lopva, félve szentelhet ünnepet legnagyobb fiának; szégyen és gyalázat, hogy még mind szolgál hazájában a hivatalos világ, aki nemzeti nagyjáért nem lelkesedhetik a nélkül a szomorú gondolat nélkül, hogy talán lelkesedése egyéni boldogulását semmisíti meg. Kicsiny, jelentéktelen nemzetiségek uralkodnak nálunk. Az oláh ünnepel a balázsfalvi mezőn, a szász a magyar nemzet árulót dicsőíti, a tót még a tengeren túl is ellenségünknek vallja magát, a horvát, saját külön királyáról ábrándozik.

És mi szinte félve hirdetjük, hogy Kossuth történelmünk fényes alakja, kinek emlékezetét meg akarjuk ünnepelni. Kossuth hazája nincs jelen teljes egészben ott, ahol az ő fényes neve lesz ünneplésünk tárgya, mert hiszen a miniszterek, sőt a főispánok is nem vegyülhetnek össze a magyar szabadság Messiásának ünneplésében. Az ilyesmi a politikai tekintélyt rongja Magyarországon.

Hát nyeljük csak el a keserű falatokat. Édesítse meg a sok keserőséget az a kis vivmány, a mit sikerült kivívni a nemzet lelkesedésének. Nincs messze az idő, a mikor Kossuth szelleme kitör a hantok alól, hogy égi lelkesedéssel forrassa egygyé a nemzetet. Az ellenünk törő események kényszere alatt kel életre az az igazság, a mit Kossuth Lajos hirdetett, hogy csak a szabad és független Magyarország lehet boldog. Majd másoktól tanuljuk meg Kossuth nagyságát bámulni, alkotását becsülni és emlékezetét imádni. Egygyé forr a nemzet, mert az egységre nagyobb szükség van most, mint valaha. Az erős hazafiságra, a fajszeretetre, a függetlenségi eszmék ápolására komoly szükség van. — Kossuth szelleme erre tanít meg s akkor emlékezetének ünnepén senki sem fog hiányozni.

Az „ALFÖLD“ első kötetéhez művészies kivitelü bekötési táblák 2 koronáért a kiadóhivatalban megrendelhetők. Arad, József főherceg-ut 22.

A „BALATONI NÓTÁK“-BÓL.

ÖRSI RÉVBEN. . .

Örsi révben van egy csárda, egy csárda,
Vadrózsafa nyílik az udvarába,
Telipiros, gyöngyharmatos,
Százszor szép a vadrózsafa rózsája,
Hej, de még szebb, százszor szebb a
Szép csárdásné gidres-gödrös
Rózsapiros, nevető két orcája!

Örsi révben van egy csárda, egy csárda,
Sokat járok virágos udvarába,
Szedegetem a rózsafa
Telipiros, gyöngyharmatos rózsáját,
Simogatom, cirogatom,
Cirogatom, csokolgatom
A csárdásné rózsapiros orcáját!

A FÜREDI TEMETŐBEN. . .

A füredi temetőben
Jaj de busan, szomorun szól az ének,
Temetőbe, pihenőre
Egy elhercadt virágszálat kisernek . . .
Egy elhercadt, egy lehullott szép virágot,
Az en edes kis rózsámat —
A füredi temetőbe
Most teszük a sötét földbe
Örökre.

A füredi temetőben
Megállok egy sirdomb előtt magamba;
Hicogatom a rózsámat,
De nem felel hicogató szacamra.
Ven sírásó, guere ide, szépen kerlek,
Áss még egy sirt, de jó melget,
S a füredi temetőbe
Tégy engem is sötét földbe
Örökre.

Lampérth Géza.

PUSZTULÓ FAJ.

(Regény.)

(13. Folytatás.)

— Az „ALFÖLD“ számára írta: KOSZTKA MIHÁLY. —

Tallián másnap hosszú fekete angolflastrommal
arcán, büszke önérzettel ment Reningon báróékhoz.

Először is jövendőbeli apósához ment. Az öreg
vasgyáros már nagyon meg volt törve. A bőr szinte
szárazon tapadt a esontokhoz, kezei sárgák, soványak
voltak, csak szemei, mélyen benn ülő szemei
villogtak. Nagy örömmel fogadta a bárót.

— Jöjjön, jöjjön kedves báróm, de mi csak arcát
mi lelte, tán nem? . . .

— Eltalálta, párbajom volt. Végre is nem tűrhettem,
hogy Margit szenvedésének okozója büntetlen maradjon.

Reingruber kérdőleg ismételte:

— Margit szenvedésének okozója?

— Nem érti ugy-e? No mindjárt elmondem. —

Verandában.

(Amateur felv.)

Aztán elmondta ugyanazon rágalmakat, melyeket a
bál után az urak előtt elmondott. Az öreg egészen
felindult és melegen rázogatta a báró kezét.

Még azt is mondta a végén.

— Mért is vagyok én az ágyhoz kötve, ma-
gam koncoltam volna fel azt a . . . hogy is hívják?

— Sztáray.

— Azt a Sztárayt. De sose is tetszett nekem
az az ember. Mindig volt benne valami tartózkodó
hidegség. De ezt még sem gondoltam volna róla.

Az indulat megremegtette hangját. A báró
annyira tudott imponálni, hogy mindent vakon hitt
neki.

— Hanem most már nem bántom, tette utána,
maga tudom megvágta . . .

— Megszurtam.

— Megszurta, még jobb: csak Margit volna
már egészséges, már csak pár hét van hátra és itt
van a lakodalom napja.

— Valóban már magam is aggódtam e miatt, át
is megyek, megnézem.

Köszönt az öregnek és távozott. Margit szobá-
jában találkozott a doktorral.

— Nos hogy van Margit? Jobban?

— Magának mindig rosszul, válaszolt a doktor
fagyosan s ezzel ment a Margit szobájába nyíló ajtó
felé. Tallián utánuk lépett, megfogta karját.

— Megálljon.

— Mit akar?

— Sok mindent. Régen veszem észre, hogy
ön mindég nyomon kísér. Magyarázatot ezért. Nem
vagyok gyerek, azt teszem, a mit akarok. Feleljen,
mért üldöz, mért zárja el előlem, völegénye előtt,
menyasszonyomat.

A doktor végignézte Talliánt s száraz, kissé
gunyos hangon felelt.

— Nem tartozom tetteimért felelősséggel senki-
nek, ön pedig előttem pláne: senki: Margitot meg
hogyméért zárom épen ön elől el, feleletem arra
az: mert orvos vagyok, s nem akarom, hogy fel-
induljon.

— Hogyan, hát felindulna, ha engem látna. —
kérdé hirtelen Tallián sugárzó arccal.

— Igen, az utalattól, mit ön iránt érez.

— Doktor! válogassa meg szavait.

— Báró ön meg beszéljen halkabban, mert ő
alszik.

— Ön sérteget doctor.

— Ön meg tudja mit csinál. Báró? Csálja a
világot, fényt mutat, mikor esupa árnyék nagyzol,
pedig kiesinykedő; megcsal egy leányt szerelmével,
átnok, hazug szerelmével, pedig csak pénzt
imádja . . .

— Nem türom tovább!

— O még többet is csinál ön. Ismeri a
váltókat.

A báró elsápadt.

— Mit akar evvel mondani?

A doktor egészen közel lépett.

— Azt hiszem, hogy ezek után ön nem fog
igényt tartani Reingruber Margit kezére!

— Mit akar ön? Nem értem!

— Nohát világosan beszéljek. Ön váltót hami-
sított.

— De . . .

— Ne akarja tagadni.

Ezzel benyult zsebébe, kivette tárcáját s rámu-
tatva így szólt:

— A váltókat összevásároltam. Itt vannak. Ön
nem tagadhat semmit. Nos mit hoz fel védelmére?

A báró lehajtottá fejét.

(Folytatjuk)

EGY HARMATCSEPP.

Irta: DARVAS BÉLA.

Tavaszkor volt . . .

Egyedül jártam kertünkben egy korai regge-
len. A virág illattól mámoros levegőt teli tüdővel
szívtam s meg-megálltam gyönyörködni a virágok
kelyheiben rejtőzködő harmatesepek kristálytisza-
ságában.

Fény, pompa mindenütt! Sehol semmi a régi-
ből, mi a mulandóságot képviselné. Minden új! Csak
én vagyok a régi, kit nem változtat az idő múlása,
kinek ninesen tavasza, ninesen ébredése! Lelkem-
ben, szívemben a ködös, homályos ősz ütött állandó
tanyát. Nem tudja azt onnan kiszorítani a virágok
özöne, a természet bája! Semmi! Csak egy van, ami
még éltet, ami örömet nyújt! S az, — az — emlé-
kezés.

Itt járva az ismerős fák és bokrok között, me-
lyekhez oly édes emlékek kötnek, felújulnak lelkem-
ben a mult édes képei.

Végig fekszem az orgona bokroktól körülvevett
padon, nézem azt a gyönyörű kék eget, melyhez ha-
sonló kék csak egy van és az az Ő szeme. Bámu-
lom, mintha soha sem láttam volna még. Mindig
jobban és jobban huzódik össze szemem pillája,
mindaddig, míg Ő nem áll előttem. Mosolyog azzal
a kis szájával és az a két szem úgy villan elő a
homlokára omlott aranyszőke haja mellől, mint a
vetés szélén viritó buzavirág. Arca fehérségét gyöngé
pir takarja és az a tündéri termet, ölelésre puha
gömbölyű karok . . .

— Nézzétek csak — sugja egy, az orgona-bo-
kor levelén levő harmatesepp, többi társainak — ez
a mi emberünk! Fiatal és szerelmes!

— Az ám! — esodálkozik az egyik — én őt
ismerem!

— Ismered? — kérdék egyszerre többen is.

— Igen — felel a kérdezt. — Most egy éve,
éppen ily tavaszkor egy méhes előtt levő rózsátón
pihentem az ut fáradalmait, midőn látom őt és egy
leánykát közeledni felém. A leányka tündéri szép
volt. Gyönyörű dus szőke haját a gyöngé reggeli
szél lengette jobbra-balra, arcán az ártatlanság ró-
zsaszín himpora még érintetlen volt. Az ifju komoly
és hallgetag volt. Szeméből az örökké tartó szere-
lem tüzközödött vissza. Kéz kézbe téve jártak a
puha pázsiton.

Égyszerre a leány pajkosan kivoná kezét az
ifju ujjai közül és egyenesen felém tartott, le akar-
ván tépni a felső rózsabimbót, amelyben akkor én
voltam elrejtőzve. De az ifju megelőzte és saját uj-
jait tette ki annak a támadásnak, melyet a rózsza
tüskéi intéztek volna a leányka kis kacsója ellen.
A rózsát letépte és átnyujtotta velem együtt a leány-
nak. Ő a keblére tűzött és én hallgattam azt a
szivdobogást, melyet egy ilyen tündéri leány szivben
keletkezik.

Az ifju egyre ostromolta szerelmes szavaival,
de a leány, mintha mindegyiket csak egy rózsának
nézte volna, melyet átadnak, hogy szagolja s aztán
hajtsa el, oly könnyedén bujt ki szerelmes szavak
fogai elől. Pedig mi volt akkor a szivében? Szere-
lem és annak is a legédesebbje. De kedve telt
benne!

Én láttam, hogy mennyire szeretik egymást!
Ugy szerettem volna a szemébe kiáltani annak az
ifjunak, én onnan a leányka keblén levő rózsza kely-
héből; Ő szeret, csak nem tudja kimondani! Ne té-
tozzáz! Ne ostromold! Miért, hiszen tied a vár és
véle a tulajdonosnöje! . . .

Halkan sosogva kérdezém:

— Ki mondja ezt?

Megrezzentek az orgona-bokor levelein levő har-

mateseppek és az elbeszélő a levél szélére húzódott hogy magát megmutathassa.

— Én mondom, mert éreztem, minő vihar dult annak a leánykának a szívében akkor, mikor te ástromoltad őt, ifju! Én jelen voltam, mindent tudok! Mindent hallottam és azóta semmit el nem felejtettem. Jól emlékszem. Ő szeretett, szeret és szeretni fog téged örökké!

— Honnan tudod ezt? — kérdém esodálkozó hangon.

— Hallgass ide. A most mult télen, mint hópehely a házuk előtt levő körtefa egyik ágára estem mely közvetlen az ő ablaka elé nyulik, én azonnal megismertem őt és azt hívé, hogy téged is viszontlátlak, mint az ő férjét! Várok. Nem jösz. Ő egyedül ül szobájában és néz ki rám, mintha megismert volna engem. Néztünk merően egymás szemébe, mígem az övé könnyel gyűlt tele. Nem tudtam mire vélni. Egyszerre az a gondolat lepett meg, hogy te galádul visszaéltél szüziess szerelmével. Azt gondoltam, hogy megcsaltad őt. Mert azóta véletek nem találkozá. Már szinte átkozni akartalak, midőn a leány végre nem bírta magába fojtani fájdalmát kitértek belőle a könnyek és a szívből jövő zokogásból a következő szavak lettek érthetővé:

— Ne haragudj rám édesem... én nem akartam... hiszen szerettelek... Most is szeretlek... nézd, hogy szeretlek...?

— És egy fényképet szorongatott remegő ujjai között, melyre oly sűrűn hullottak azoknak drága könnyei! ezen a fényképen téged ismertelek fel. Majd ismét így folytatá:

— Te is szeretted... nagyon... forrón... ki-mondhatatlanul... és én... oh én boldogtalan akkor kacagtam, nevettem és most sírok.

— Elég, ne folytasd tovább! — szakítám félbe a harmatesepet. — Elég, mert sajgó szívembe mindenik szavad tördőfés gyanánt hatol! Szerettem őt igen! De annak már vége van!

— Ugyan! ugyan mire való ez a nagyképűsködés, azt hiszed nem tudom, hogy róla ábrándozva alszol el és róla álmodozva véle őbredel?

— Igazad van! Azóta szenvedek, mióta elváltunk egymástól. Nincsen nappal, nincsen éjjel, mely róla képet ne festene.

— És mégis te, ki annyira szereted őt, miért nem mégy hozzá? Légy férfi! Hallgass reám, menj hozzá és megfogjátok egymást érteni!

— Nem! Nem lehet!

— Miért?

— Mert megcsalt!

— Ő?!

— Igen! Még jobban akarta, hogy szeressem! És csupa dachból megcsalt! Én láttam őket! Ketten voltak a méhesben!

— Az nem lehet! Hiszen ugy szeret! Biztosan

Kupai kaszély.

(Amateur felv.)

csak féltékenyvé akart tenni. Már ő azt rég megbánta. Én megyek, mert ez az én rendeltetésem, A nap sugarai már itt vannak, egy pillanat és ismét vándorutra kelek. Csak menj!... Ő szeret...

Egy harmatesep hullott az izgalomtól lázban égő arcokra és felébredék...

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az az előleges színházi jelentés, mit *Zilahi* ki-boesátott, ha teljes egészében lelkiismeretesen belesz tartva, akkor olyan színházi évad elé nézünk, a milyen eddig még nem volt Aradon.

Hogy a páratlannak ígérkező programot Zilahi befogja tartani, abban csepp okunk sines kételkedni. Már azért sem, mert amit eddig ígért Zilahi, azt hívem be is tartotta. Mikor ez év május elsején az újrejsim széjjel bontotta szárnyait, magasreptű ígér-etet téve, sokan kétkedéssel fogadták az ígéretek betarthatóságát. De Zilahi megmutatta, hogy anyagi áldozatai mellett, művészi ambíciójával és szakavato-tott tudásával csak sikert érhet el.

Hát Zilahi nem is igen panaszkodhat eddig: hogy a színigazgatás mint olyan, sok nehézséggel jár, azt mindenki tudja. És hogy itt, ott néha méltatlannak látszó kritika is éri az igazgatót az Zilahi-t egy cseppet se bántsa. Mert a kritika ha még olyan méltatlan is, de tette készíti és buzditja a művészi ambíciót és segíti megtalálni azt az utat amelyen a művészet, a pártoló közönség és a kritika egy uton haladhat. Tulajdonképen a Zilahi rejsim október elsejével lép gyökeres életbe, a majd-nem nyole hónapos téli évad alatt — mi erősen — hisszük, hogy Zilahi minden tekintetben befogja bi-zonyítani azt, hogy amilyen kitűnő művész, ugyan olyan igazgató is tud lenni és hogy a színházba járó közönség ugy vele, mint társulatával meg lesz elégedve.

Zilahinak lelkes, a művészi ambíciótól áthatott előleges jelentése részben így hangzik:

Kötelességem tartom a közönség tájékoztatására azt a programot, melyet magam elé tűztem, jelezni. A program betartására serkent és buzdít művészi ambícióm, de meg a nagy igényeket jogtámazó színházi közönség iránti kötelességem is.

Nagy körültekintéssel, művészi pályámon szerzett gazdag tapasztalatokkal készült el e terv, melyet minden pontjában megvalósítani óhajtok.

Első törekvésem színházunkat oly nivóra emelni, hogy az hivatásában *missziót teljesítsen* és hogy a művészet szempontjából az aradi Nemzeti Színház az ország *második központja legyen*.

Hazai írónk és zeneszerzőink legkiválóbbjai írnak műveket az aradi színház számára. E tekintetben szerződéses viszonyba léptem hazai írónkkal úgy, hogy innen, az aradi Nemzeti Színház csarnokából indulnak sok esetben utnak drámai költészetünk termékei.

A külföldi színházak remek művei a műsor minden nemében *közvetlenül* kerülnek ide. E tekintetben nagy áldozatok árán sikerült megállapodásra jutnom a *bécsi, berlini, párisi, londoni* színházi ügynökségekkel. Ezen darabok *fordítási jogát* magam szereztem meg és ezáltal módomban lesz nemcsak a fővárosban előadott színpadi műveket, hanem a külföld többi újdonságait is rövidesen előadatni színházunkban. Ezen tervem keresztülvitelében segítségemre lesznek elismert *műfordítóink*, kiketszintén sikerült céloznak megnyerni.

Nagy súlyt helyeztem az *operára* és e tekintetben az aradi színház régi nivóját óhajtom elérni. Ezen törekvésem megvalósítására a zenekart teljesen újjászerveztem és kiegészítettem, illetve a hangszereket szaporítottam és így zenekarom *Orbán Árpád* karmester nagy zenei tudásával az opera előadások nivóját magasra emeli.

Vendégszereplések: Az idei téli évadra az alább felsorolt művészekkel szerződött Zilahi: Operákra: *Vaspuez* Molina grófné, *S oyer* Ilonka, *Kaczér* Margit, *Danczky* Sarolta, *Alberti* Verner, *Takács* Mihály, *Kornay* Richárd, *Hegedüs* Ferenc és *Mihályi* Ferenc. Ezzel az anyaggal vált lehetővé, hogy a színiidényben már előadásra kerülnek a: *Hunyadi László, Házi tücsök, Roland mester, Lohengrin, Tanhäuser, Bajazzók, Ernani, Trovata, Trobadour Rigolettó, Carmen, Büvös vadász,* stb. operák, miáltal a vidéki színházunkat a legelső sorba akarja emelni az igazgató.

Drámai darabokhoz vendégszereplésre megnyerte a következő művészeket. A *Nemzeti Színház-tól:* Márkus Emilia, Jászay Mari, Delli Emma, Helvey Laura, Paulayné, Cs.-Alszezi Irma, Ligeti Juliska, Náday Ferenc, Mihályfi Károly, Beregi Oszkár, Császár Imre, Szaesvay Imre, Pálfi György. *Lépszínházból:* Blaha Lujza, Küry Klári, Németh József,

Kovács Mihály, *Vígszínházból:* Csillag Teréz, Nikó Lina, Varsányi Irén, Góth Sándor, Hegedüs Gyula, Fenyvessy Emil, Balassa Jenő, Vendrey Ferencz. *Magyar Színházból:* Sziklay Kornél, Sáthonyi Ákos. — Programjában azt igéri az igazgató, hogy a *vendégszerepléseket bérletben foglalja meg tartani.*

Ciklusok: A klasszikus színpadi termékek előadására Schakespeare-, Molière-, Csiky-, Jókai- és a magyar történelmi ciklusokat szándékozik rendezni.

Újdonságok, repricek: A színterhozandó darabok között a következő újdonságok vannak:

Hazai szerzőktől: Dada, Fra Girolemo, szombatosok, Rubintások, Léha világ. Egy görbe nap, Szerelem övodája, Kurucz Feja Dávid, Bottyán generális, Rolandmester, Katinka operák, Harc az aranyért, Rózsáyi malom, Régi szerető, Liliom Klári, Kilencedik. Operettek: Napfogyatkozás, Cleopatra, Új földesur. *Külföldi írók művei:* (próza művek) Kereszt jelében, Morituri, L'Aiglon. Opera: Lohengrin, Tanhäuser, Rolandmester, Blási tücsök. Operettek: Nilusi varázsló, Milliók a hó alatt, Három kívánság, Ádám és Éva, Rosina, Édes lányka s azonkívül egy egész sereg reprice.

Új tagok: a téli szezonra a következő új tagokat szerződtette Zilahy Gyula: *Rózsa* Lili operett-szubrett, *Szilasy* Juliska énekes naiva, *Füredi* József komikus, *Bokor* Imre síheder szerelmes, néhány kardalnok és huszonnégy új zenész.

Egyidejűleg bérletet is hirdet az igazgató, a mely iránt naponként délelőtt és délután a színházi pénztárban Gonda Lászlónál lehet intézkedni.

A NAGY VILÁGBÓL.

= **Kossuth Lajos arképe.** Az a képe Kossuth Lajosnak, a mely jelen számunkban látható, eddig még ismeretlen volt. A hetvenes években kapta azt hazánk nagy fiától néhai Atzél Péter Arad és Aradvármegye akkori főispánja Turinban létekor.

Az eredeti régi fehér domború email és Párisban készült ezüst bársonyos foglalatba van. Ezt a képet annak emlékére adta Kossuth Lajos Atzél Péternek: hogy 1849-ben Magyarországon Aradon az Atzél házban aludt utóljára Kossuth Lajos mint Magyarországnak kormányzója.

*

+ **Bego.** Szegény Bego. Én sajnálom. Nem a szegénységért, hanem nagy híréért. Honnan vesz annyi erőt elviselni ezt. Kelet-nyugat, észak-dél ő róla is fog beszélni, a nép esodákkal övezi őt is ép úgy, mint azt, kinek diésőségének árnyékában hozódik meg Bego, a szegény.

Vajjon mi tette őt ösmertté? A tudománya, genieje, vállalkozó szelleme, jósága, kegyes szívű bátorsága, elszántsága, vakmerősége, ravaszsága, gonoszsága? Oh nem. Nem tudja ezeket, java részéhez szegény a szegény. Nem is érti, szűk a köre. Nem megy tovább ösmere a Dunánál, csak annyit tud, a mennyi elég volt nemes és becsületes foglalkozásához: a révészséghez, mert ez volt kenyere Bego Musztafának.

Ő azon kevés számú szerencésékekhez tartozik, kiket a véletlen tesz országos híriükké, írigyekké. *Ksuth* ment nagy hontalanságba és éppen akkora török révész ott volt. Valakinek ott kellett lenni, az a valaki ő volt. Nem is tudta a szerencsetlen szerencsés kit viszi, nem tudta, hogy egy nemzet Megváltóját, reményét, vigaszát és atyját viszi idegenbe, csak azt tudta, hogy viszi valakit, akinek arra van az útja, a merre nincs a magyar haza.

És a révész híressé lett. Hányan szerettek volna még egyszer, utoljára szemébe nézni a „népet fölrázó, láncokat tördelő nagy bujdosónak, mielőtt elhagyja népét és hazáját, mielőtt elmegy az ösökhöz, nagy Törökországba.“ Ő nézhette volna, de tudta-e? Nézte, de hiszen nem látott benne senkit. Most tudja már. És e tudás tüzet neki. Mikor e nemzet nagyfiának századik születésnapját ünnepli, megmutatva, hogy nem fel-dye nagyjait, eljön az öreg Bego is hatalmas természetével és mutatni fogja magát.

Sokan lesznek, akik megnézik, mert hozzá is tapad a kegyelet egy nagyon kicsi kis része. De hiszem, hogy többen fogják nézni az óriás alakot, mint Kossuth révészét a véletlen emberében. (s—l.)

*

* **Száz babérkoszoru.** *Nem fajult el még a székelyvér, minden kis cseppje drága gőngyöt ér!* Elég volna ennyi annak dicsőítésére, hogy Erdélyben a székelyek közt akadt egy nagyon nemesen gondolkozó magyar ember, aki az aradi vértanúknak harminc babér koszorút szánt a százból, a melyeket Kossuth századik születésnapjára magyar honvédek sírjára szánt.

Ennek a szegény erdélyi magyar embernek a nemes cselekedetéből okulhatna miniszter, főispán egyaránt, akik éppen olyan magyaroknak tartják magukat, mint ez az egyszerű székely ember . . . De ők a nagyok csak akkor hangoztatják magyarságukat, amikor *föltelé* nem kell valamivel latbavetni *jámbor* magyarságukat.

*

△ **Az esüstök.** Néhai való Atzél Péter ezüstjei vannak szóban, melyeket tegnapelőtt egy aradi zálogházban árvereztek el. Az értékes antik ezüst tárgyak, közöttük legtöbb műemkek, potom olcsó áron jutott az élelmes vevők kezére, szinté megaj-

dul az ember szíve, ha elgondolja, hogy milyen más sorsra juthattak volna ezek az ékszerek. Nem a tárgyakat sajnáljuk, azok értéktelenek. De van valami szomoruan megható abban, ha így elköttyevetyélni látja az emlékeket, amelyek egy kevés áldozat árán elkerülhették volna a — dobot.

○ **Verhovay.** Jó egynehány évvel ezelőtt ez a név híres volt szerte az országban. A vezető politikusok egyik legtevékenyebb, legagilisabb alakja volt Verhovay Gyula, aki ismeretes okokból visszavonult a politikai életből s itt tartózkodik Arad melletti földbirtokán. A battonyai Kossuth-ünnep az első alkalom, amely Verhovay Gyulát akcióra serkentette s érthető érdeklődéssel várhatjuk azt a beszédet, a melyet ott el fog mondani.

*

— **Éles golyók.** Majd megjárta Lobkovitz herceg, azok az éles golyók, a melyek állítólag két honvéd ezred soraiból sivitottak el a herceg füle mellett, neki lettek szánya . . .

Mi ebből az esetből szomorú előjelét látjuk a hadseregben is fenyegetően erősen terjedő szocializmusnak. Mindenesetre jó lesz, ha katonáéknál ezután nem csupán ágyutölteléknek nézik a szegény közlegényt.

Elmultak azok az idők, a mikor az alantas katona önmagában csak az eszközt látta, a melylyel a hatalmasok céljukat elérni akarták. Ma már a szegény közlegény is tudja, hogy ő is éppen olyan ember, mint a herceg! Ezzel nem azt akarjuk mondani, — hogy jót tett az a honvéd, a mikor éles töltéssel lőtt . . . Csupán elő, megtörtént példa képen kívánjuk a hadsereg vezető férfiai elé állítani ezt a szomorú esetet . . . Hogy mire nem képes egy elkeseredett, agyon zaklatott közkatona, ha belátja, hogy milyen méltatlanság az, ahogy vele bánnak.

Igen, katonai hatalmasságok, tessék ezt az állapotot elképzelni akkor, a mikor ellenség előtt van a katonaság . . . Milyen szomorú dolog lesz az, ha az az agyonzaklatott, megkínzott közember először is a feljebbvalóját fogja lelőni, legyen az bár herceg is? . . .

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá ezimzendők.

Z. M. Köszönjük, válogatni fogunk belőlük.

Plátó. Levél megy nemsokára.

Iréнке. Arad. Egy harmadik krónika cikket ugyan olyan zsánerban nem rendszeresíthetünk:

Zsindelykével teljesen megvagyunk elégedve. Ha ön beszélyeket, novellákat is tud írni (illetve szokott írni) tessék azokból elolvasás céljából néhányat beküldeni. Ha jó is lesz köztük, akkor mi szívesen látjuk önt magunk közt. Egyébként pedig ne féljen a papírkosártól, esetleg majd vigasztalódjék: mert minden kezdő író, mintája sok ideig részeseül a papírkosár szíves fogadtatásában.

H. I. Budapest. A milyen gyenge ez, annyira jobbat olvastunk mi már öntől.

Falusi Terka. Vágre ez bevált, de más szerzői névvel adjuk közre: reméljük nincs kifogása ellene.

Többeknek: Ugy Evelynét mint Zsindelykét, hamarosan képen is bemutattuk, ígaza van, már mi is belátjuk, hogy itt van annak az ideje.

Lélekkufár, Arad. Annyit irtunk már hasonló ügyekről, hogy újabbban nem boesátkozhatunk az ilyen ügy fejtegetésébe, különben is napilapban jobba megajlja a helyét.

Hamis szem, Arad. Ha még oly hamis is, azért minket mégsem téveszt meg. Ismerjük az ilyen dolgok impulsusát... Csak tessék mást boldogítani az ilyen zsánereu dolgokkal.

Dr. Arad. Ön lehet igen jó ügyvéd, vagy orvos: de hidje el a beletrisztikának egy cseppet sínes hasznára az ilyen munka, mi még átdolgozásra se tartjuk érdemesnek. Boesánat! De mi másként nevezhetünk.

Rózsa és ...! Ugyan kérjük! ... hiszen már erősen sen össze hajlik az idő. — Még a rossz poeta is kell, hogy az aktualistát szemelött tartsa — ha újságba akar írni.

Háromszor is szép. Hátha olyan lenne, mint maga Vénusz, vagy Junó... Ilyen pongyoláin mégse hozhatjuk — tessék felöltöztetni: ha nem tudja, akkor ne írja.

Lucifer Lupény. A kasszinó részére elexpediálta a kiadóhivatal — a beküldött utleírast elolvassuk és a következő

számban véleményt is fogunk róla mondani... Addig is szíves türelmet kérünk.

Motorokocsik ellen, Arad ugyan kérdjük önt: jobban szeret azon az égbekiáltóan rettenetesen lassu, Mucsára való lövasuton járni. Csak nem mucsai, vagy mikalakai ön? Mert ha aradi akkor esakis pártolólóg szólhat *Férges Dezső* mellett. Hogy az az ur villamos igazgató... az ebben az ügyben *Üzenelmadrangó* dolog.

Zenebarát Arad. Az ön költéségen szívesen közöljük sőt még az arcképét is közre adjuk: De, csak akkor ha országos hírii lesz. Tehát iparkodjék.

Nemközölhetők. Egykor és most — Hullnak a falevelek — Kossuth dal — Válaszaton — Az aradi Kossuth szobor — Válni szeretnék.

EMKE gyujtót kérjen mindenki!

Mi aradiak Budapestén a New-York kávéházban találkoznak.

Buffet és élelmiszer üzlet.

Záray Géza

Andrássy-tér 18. szám.

(Bloch papírkereskedő mellett.)

Ajánlja a helyi és vidéki nagyerdemű közönség igen becses figyelmébe

Inyesáru (delikates) * *
* * élelmiszer üzletét.

A legfinomabb hus és egyéb delikates ételek.

Finom felvágottak. * * * Diszített ételes tálak. Családi összejövetelek és egyéb különleges alkalmakra. A buffetben inyes falatok és finom kortyok.

A külföld legnagyobb városáiban szerzett tanulmányaim biztosítékot nyújtanak arra nevezve, hogy helyt fogok állani és kérem ehhez kedves szülővárosom kegyes támogatását.

Kiváló tisztelettel

Záray Géza.

RÉVÉSZ NÁNDOR

KÖNYVKERESKEDÉSE.

Aradon, Szabadság-tér 20. szám. — Városi és megyei telefon szám 265.